

Witte nog

SIGARENFABRIEKJES, SIGAREN MAKEN EN HOUT VERWERKEN.

maart 17 2024 aflevering 67

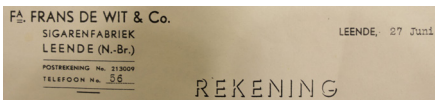
Het team Witte nog....? bestaat uit Erik van Asten, Cintha Bax, Johan Bax, Toos van Lieshout, Frans van Mierlo, Janus de Vocht, Erik Willems.

Er was materiaal in het archief van Wim Pompen, we gebruikten materiaal van het sigarenmuseum in Valkenswaard en het fietsmuseum van Laarhoven in Leende. We ontvingen dat bij ons bezoek aan het museum. We vonden materialen op de site van Heemkundekring Heeze-Leende-Zesgehuchten. Erik van Asten leverde foto's en André Verhees een film en foto's.

Vanaf het midden van de 19e eeuw werd Eindhoven een belangrijk centrum van de Nederlandse tabaksindustrie. Vanuit Eindhoven werd de fabricage (handwerk) van de sigaren overgebracht naar dorpen in de omgeving zoals Valkenswaard, Bladel en Eersel. In Valkenswaard steeg het aantal bedrijfjes stormachtig. Een van de grootste fabrieken daar was in handen van Jan van Best. Deze zocht in 1874 mogelijkheden om buiten Valkenswaard uit te breiden. Hij probeerde tevergeefs het oude raadhuisje van de Gemeente Leende te huren; enkele raadsleden waren tegen dit plan terwijl de burgemeester (Notten) wel mogelijkheden zag voor de werkgelegenheid.

In het voorjaar van 1876 kon Jan van Best alsnog een sigarenfabriekje openen aan de Oostrikkerstraat (nu Dorpstraat) waar P. Baudoin (een van zijn eerste werknemers) de fabriek ging leiden. In 1881 begon hij voor zichzelf met sigarenfabriek: 'Elsi' (Eerste Leendse Sigaren Industrie).

Witte nog

Tegenwoordig staat er het pand rechts op deze locatie, nu Dorpstraat 10. De foto werd gemaakt op 14 november 2019.

Zijn voorbeeld werd door anderen gevolgd o.a. door de Boxtelse firma van Susante. In deze fabriek werkten veel leden uit het gezin van Asten. Peer, Thedoor en Thomas werden later postbodes, met de Lindse bijnaam 'PTT'. Omstreeks 1900 was de sigaren industrie in Leende duidelijk in opkomst.

De meeste sigaren werden in fabriekjes en werkplaatsen met de hand gemaakt, de werknemers stonden op 'stukloon', 'poppenmakers' kregen ongeveer 10 cent voor honderd 'poppen' en konden zodoende toch wel 4-5 gulden per week verdienen

De koninklijke fanfare Philharmonie trekt voorbij aan de voormalige sigarenfabriek ELSI. Eerste Lindse Sigaren Industrie. Op de voorgrond Kees Geven en Tinus Verhoeven

Veel belangstelling bij café P. Baudoin. Links de sigarenfabriek. De voetbalvereniging DOSL heeft een feestje. De fanfare komt hen feliciteren.

We gaan langs de diverse locaties waar sigarenfabrieken stonden.

Th.v. Dorpstraat 15-17 Sigarenfabriek W (Therius) de Wit, het woonhuis was het huidige Chinees restaurant Lotus en de fabriek was het huidige woonhuis van de familie Mijs.

Dorpstraat 19 Sigarenfabriek Elsi, P.Baudoin, tevens café, momenteel winkel en kinderopvang.

Witte nog

namen: Jac van Asten, J. van Weert- van Lieshout, Th. Smeeds- van Asten, P van Asten- Vromans, A. van Asten- van Lieshout, v.d. Palen (Adams), Sis Spoor, Driek van Meijl (kos), Willem Cardinaal, Sis van Lieshout, Willem van Lieshout, Frits van Meijl- v.d. Zande, Driek van Asten- van Alphen, G. van Asten.

We bekijken enkele stukjes film.

Het maken van sigaren in de film van het Sigarenmuseum Valkenswaard.

<https://www.youtube.com/watch?v=xWaB4cfOtDE>

en in een gedeelte van een polygoon journaal

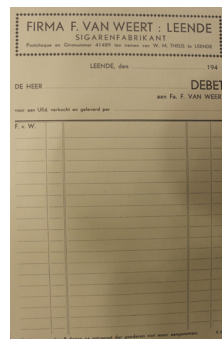
https://www.facebook.com/hanzestadkampen/videos/polygoonjournaal-over-sigaren-maken/608573323126862/?locale=nl_NL

Gérard Rutten
opende hier zijn
eerste
Boerenleenbank.

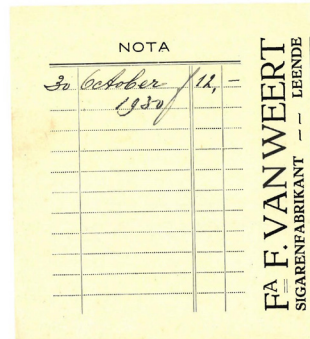

De familie van Weert maakte sigaren achter het huis waar later van den Biggelaar (nu Martens) woonden. De namen Pietje, Tinus en Lena worden genoemd. Lena was de oma van Frans Rutten Fzn, Tinus was er meesterknecht.

Witte nog

Dorpstraat 26-28 Sigarenfabriek van Susante, momenteel het woonhuis van de familie Barten.
Dorpstraat 38-40 Sigarenfabriek F. Groenen , later woonhuis van de fam. van Laarhoven en fam. Claassen. Frans Groenen was tevens directeur van de Fanfare en in zijn fabriek werd gerepeteerd enz.
Dorpstraat 71. Sigarenfabriek (en Café) Theodor Baudoin. Later vachkantoot Kobus Verhoeden, friture Harrie van Meijl, café de Kobbus, Tony's poulebiljart en café De Ster.
Dorpstraat 82 Sigarenfabriek van Weert (later Theijs) thv. woonhuis van de fam Theijs.
Valkenswaardseweg 14 Sigarenfabriek gebr. Cardinaal (Caleva) later bedrijfshal als bakermat voor Tiger-plastics. Verder nog mogelijke andere adressen voor sigarenfabricage door fam. de Win (Revincio), familie van Dommelen, gebr. Essers, fam. van de Leur, enz.
De grote gezinnen in Brabant leverden veel arbeidskrachten voor de sigarenindustrie. Vanwege deze florierende industrie kregen ook Philips en Daf ontwikkelingsmogelijkheden. De basis voor Brainport.

Over enkele voornoemde families kennen we nog wat meer details.

Essers werd later De Wit.

Over de familie de Wit: sigarenfabrikant Frans de Wit uit Bladel begon een sigarenfabriek in Leende die in 1921 door zijn zoon Therus werd doorgezet. In 1958 gestopt. De Wit was dirigent van het mannenkoor. Het gebouw van De Wit werd later het clubhuis van de gidsen

Fam. Baudoin:

Fam. Baudoin: Petrus Baudoin (1850) trouwde in 1877 met Anna van Kuijk in Leende.

Hij was 'cigarenmaker' bij de firma van Best in Valkenswaard. Zij kregen vele kinderen waarvan er ook veel jong overleden, naast enkele dochters bleven nog twee zonen in leven t.w. Petrus, trouwde met Gerarda Maas in Soerendonk. Er waren 6 zonen waaronder Adriaan, Piet, Bére.

Zijn broer Theodorus, trouwde met Tina Vromans in Leende en ging later ook sigaren maken naast het café in de 'Kerkstraat' later Dorpstraat ('de Kobbus').

Hun kinderen waren o.a. Frans, beroemd motorcrosser en Piet, sigaren maker.

Witte nog

Fam. Essers: rond 1925 hadden de gebroeders Driek en Frits Essers een sigarenfabriekje wat in 1935 werd opgeheven (ging over naar de Wit).

Driek werd gemeentebode (en was in 1965 de oudste gemeentebode van Nederland) en bezorgde oa het Cijnsgeld aan huis

TH. W. CARDINAAL,
HORLOGEMAKER.
Handel in Klokken, Pendules,
Wekkers, Horloges, Goud
en Zilver.
REPARATIEN SPOEDIG EN BILLIJK.
LEENDE (N.B.)

Willem Cardinaal op 77-jarige leeftijd in december 1962 (Bron: Piet Wilms. Lint in beeld. Oude foto's uit het archief van verambelaar en fotograaf Wim Thornges. Leende 2007) 19 en verslag

Familie Cardinaal: geboortehuis Oostrikkerstraat 24-26 (later café, slijterij, klokkenwinkel en levensmiddelenbedrijf); 3 zonder Door, Willem en Tinus begonnen Gebroeders Cardinaal Sigarenfabrikanten met als merk Caleva (Cardinaal Leende Valkenswaard).

Door, getrouwd met Tina Theuws overleed jong, zij hertrouwde met van Asten.

Willem trouwde met Nella Willems en was oa. komisch toneelspeler, lid van het mannenkoor en bestuurslid van de Fanfare. De uiteindelijke sigarenfabrikant.

Tinus trouwde met Joh. Slenders uit Budel en ging later werken bij Hofnar.

In 1939 produceerde Caleva nog 111.750 sigaren, in 1941 nog 4350. De fabricage werd gestaakt. Intussen was er nog brand geweest in de fabriek (tevens houtbewerking), later werd de fabriek aan de Molenstraat (nu Valkenswaardseweg 8-12) verhuurd aan Henny Nijhuis (schoonzoon fam. van Elderen, 'Koekoek'/Brabantia) die begon met speelgoedfabricage en later met Tiger-plastics.

Willem Cardinaal ging als thuisfabrikant nog door tot 1964.

Anekdote over de rivaliteit tussen de werknemers van de verschillende sigarenfabrieken:

Vader Adriaan Baudoin en Janus van der Zanden fietsten samen 's morgens om 7 naar 'hun' fabriek.

De een naar de Hofnar de ander naar Willem II. Janus rookt een sigaar. Zegt Adriaan tegen hem: Ga eens achter mij fietsen, want ik kan niet goed tegen de lucht van een Willem II sigaar.

Witte nog

HOUTWARENFABRIEK TE LEENDE AFGEBRAND.

(Van onze correspondent).

Donderdagmorgen omstreeks kwart voor elf ontstond vermoedelijk door het omverwerpen van een bus met brandbare vloeistof, brand in de houtwarenfabriek „Nyco“ te Leende. De fabriek, eigendom van sigarenfabrikant W. Cardinaal, die eveneens in dit pand zijn bedrijf uitoefent, brandt die geheel uit. Een belangrijke hoeveelheid houtwaren, alsmede een hoeveelheid tabak en sigaren, werd een proef der vlammen.

De brandweer, die spoedig ter plaatse was, kon wegens gebrek aan water bij de fabriek niets tegen het vuur richtten, doch wist door het nat houden der belendende percelen uitbreiding te voorkomen. Verzekering dekt de schade.

Er waren ook veel thuiswerkers. Johan van Dommelen vertelt dat hij 3 ooms had, die vrijgezel waren, en dat Willem sigaren maakte. Zij woonden in de Kattestraat.

In 1823 vinden we in de Leendse archieven de huisnummering als volgt.

We beginnen met de nummering van huizen en we starten vanuit Heeze op de Langstraat. We geven het eerste huis nr 1. Vervolgens komt in willekeurige volgorde of het huis nou links of rechts van de weg staat het volgende nr 2-3-4-5 enz. We gaan richting het centrum, het Brouwershuis komt dan op nr 40. Tot aan Weekers hebben we nr 67. Deze nrs. vallen allemaal in wijk Oostrik.

Dan hebben we Boschhoven, die huizen krijgen de nummers 69 tot en met 98. Vanaf Weekers Leende in beginnen we met nr 99. De kerk heeft nr 110 en de Vier Linden nr. 145 en de Klein Kerk tot Roothans met nr 181. Hierna volgt Zevenhuizen en de Renhoek. Zij eindigen op nr 206 bij van Velthoven op het Worteleindje. (Leende totaal 206 woningen). Dan krijgen we Strijp met nr 207 tot en met 278. (totaal 72 woningen).

Hierna Bruggerhuizen met de nrs 279 tot en met 288 (totaal 10 woningen).

Valkenhorst heeft nr 289.

Witte nog

In 1849 heeft Leende nr 1 tot en met 238. Strijp heeft nr 239 tot en met 315.

In 1860 besluit men anders te gaan werken: Leende werd wijk A en Strijp werd wijk B. In 1870 besloot men het weer te wijzigen: Oostrik en Boschhoven werd wijk A. Leende werd vanaf Weekers wijk B.

Strijp werd wijk C.

Dit is zo gebleven tot 1951/1952. Toen hebben alle huizen een nr gekregen gerelateerd aan de straatnaam.

Bovendien waar de straat begon met de telling waren de oneven nrs. aan de linkerzijde en de even nrs. aan de rechterzijde.

Dit is in principe nu nog zo op enkele uitzonderingen na.

Mooi is dit nog te zien op de Dorpstraat 18 tot en met 28.

18 was A72

20 was A73

22 was A74

24 was A75 26/28 was A76

Sigarenmagazijn Dorpstraat 5 was A65 Harrie de

Barbier Dorpstraat 3 was A64 Oostrikkerstraat 23 was

A52 Julianastraat 20 was B117 Strijperstraat 33 was

C16

Witte nog

Hier hoort wel een kanttekening bij: De A,B of C nrs zijn van 1870 tot 1945 ook nog gewisseld

Dit was een stukje college door Frans van Mierlo over de huisnummers in vroeger tijden.

Nu terug naar de sigaren.

uit het museum van Laarhoven.

sigarenbandjes uit het museum van Laarhoven.

Witte nog

Extra.

Sigaren uit de oude doos

Interview uit de Telegraaf 5 mei 1979

Toen ik een kleine jongen was zei mijn vader tegen mij: "Als je zelf mooie dunne kleine sigaretjes maakt, mag je ze op zondagmorgen in het café verkopen en de opbrengst mag je zelf houden". Nou, je begrijpt het wel. Ik aan het sigaren rollen. In het begin lukte niet zo best, maar ik verkocht ze toch. Toen het wat beter ging zei mijn vader: "Zo jongen, jij kunt het aardig. Nu mag je me ook komen helpen bij het sigaren maken". Zo heb ik het vak spelenderwijs eigenlijk geleerd.

Aan het woord is een echte "ouderwetse" sigarenmaker, de heer Baudoin uit Tegelen. Hij heeft het vak al jong geleerd en hij maakt nog steeds op een "oude" manier sigaren.

Mijn vader had een sigarenfabriekje plus café. Ik heb nog steeds de sigarenfabriek. Samen met mijn vrouw, want zij werkt ook mee. Het is weleens moeilijk hoor, om zo'n klein eigen bedrijfje goed lopende te houden. Gelukkig zijn er nog steeds mensen, die een goede sigaar willen roken en er komen er steeds meer bij. Maar jammer genoeg zijn er geen jonge mensen meer te vinden die het vak willen leren.

Voor de oorlog had je hier in de buurt zo'n 33 sigarenfabrieken. Grote en kleintjes. Nu zijn er nog maar drie over. Ik ben bang dat er over een paar jaar bijna geen sigarenmakers meer zijn.

Er gaan wel zo'n vier jaar overheen voordat je het vak goed in de vingers hebt. Want het is niet alleen sigaren rollen! Je moet ook kunnen proeven.

In onze sigaren zitten dertien soorten tabak. De tabak komt onder andere uit Sumatra, Cuba en Java. De geur en de smaak van de tabak kunnen per oogst verschillen. Als je sigaren van een constante kwaliteit én smaak wilt verkopen moet je dus iedere keer bij de samenstelling weer proeven.

'n Sigaar van 1,17 meter

Mevrouw Baudoin kan geen sigaren maken. Zij doet o.a. het voorbereidend werk, zoals het dekblad gladstrijken en er de nerven uit trekken. En zij helpt aan de machine waar het bosje gemaakt wordt. Het dekblad wordt er later met de hand omgerold. "Vroeger moest je de bosjes nog zelf rollen. Nu gaat dat gelukkig half automatisch. Ik kan nog wel bosjes maken. Ik heb zelfs een sigaar gemaakt die 1,17 meter lang is. Die neem ik mee naar demonstraties".

Naar Saoedi-Arabië

Vooral in Zuid-Nederland zijn de sigaren van de familie Baudoin bekend. Maar ze zijn ook in de rest van Nederland wel te koop. Mijn sigaren worden nu zelfs in Saoedi-Arabië gerookt. Dat is een gek verhaal! Een kaashandelaar hier in de buurt handelt erg veel met dat land. Toen hij er een keer naar toe ging, nam hij 'n paar kistjes met mijn sigaren mee voorzien van sigarenbandjes met zijn eigen firmanaam erop (dat wordt door veel bedrijven verlangd). Gewoon om zelf te roken en uit te delen. Die sigaren vond men daar zo lekker, dat ik nu regelmatig bestellingen krijg. Dat zijn leuke dingen niet? Sigaren maken is een fijn vak, maar je moet hard werken. Ons weekend begint pas zaterdag 's avonds om een uur of acht. Daar staat tegenover dat we eigen baas zijn. En wij doen het met veel plezier, dat is het belangrijkste!"

Aanvulling naast het interview

Als u het woord tabak hoort, zult u waarschijnlijk meteen denken aan sigaren of sigaretten, en niet aan de plant zelf. Toch zal zo'n tabakspant niet misstaan in een tuin. En de bloemen ervan geuren heerlijk. Probeer het maar eens. U kunt kiezen uit verscheidene soorten Nicotiana (=tabak). De Nicotiana rustica, de boerentabak, is in ons land erg bekend. Donker karmijnrood zijn de bloemen van de siertabak "Crimson Bedder", "Lime Green", heeft groenachtige gele bloemen en "White Bedder" heeft witte bloemen. Plant de éénjarige tabak in de buurt van het terras in uw tuin, zodat u ('s avonds) van de geur kunt genieten.

Witte nog

Bovenstaand: volgens Ria van Laarhoven – van Ansem hadden bovenstaande mensen een café/ sigarenfabriek waar ‘de Kobbus’ was gevestigd. Frans Baudoin zou daar familie van zijn en dus niet van de ander tak ‘Baudoin’.

Uit familiestamboom Baudion:

<https://www.neomagus.nl/2010/03/09/xi14a-familie-baudoin/>

Sigarenfabrikant

Petrus Baudoin, roepnaam Piet, werkt in 1873 bij de sigarenfabriek van Jan van Best in Valkenswaard. In 1881 begint hij in Leende aan de Oostrikerstraat zelf een sigarenfabriek:

ELSI: Eerste Leendse Sigaren Industrie.

Oosterik is de naam van een buurtschap aan de weg naar Heeze. In 1895 heeft ook Piets broer Theo een sigarenfabriek. In 1908 komt tegenover ELSI een filiaal van de sigarenfabriek van Jos van Susante uit Boxtel, beroemd geworden met het merk Elisabeth Bas.

Rond de eeuwwisseling telt het dorp een tiental sigarenfabriekjes.

Het bedrijf van Piet Baudoin omvat ook een café en een boerderij. De familie is welvarend en gaat eens naar Parijs voor het kopen van kleding.

Rond 1916 werd Gebr. Cardinaal Sigarenfabrieken in Leende opgericht door drie broers, Dorus (1883-1932), Willem (1885-1972) en Tinus (1895-1961). In 1924 had men een dependance in de Gestelsestraat in Eindhoven en in 1927 (ook) één aan het Kruis in Heeze.

Dorus overleed al op middelbare leeftijd. Daarna trok Tinus (J.M. Cardinaal) zich op 1 april 1938 terug als vennoot.[4] Hij ging bij Hofnar werken. Willem ging alleen door. Men produceerde sigaren van het merk Caleva. Dat stond voor Cardinaal Leende Valkenswaardseweg.[5] De onderneming zetelde op het adres B19, het fabriekje stond op B18

Witte nog

Commissaris Van Voorst tot Voorst blijkt zijn eerste werkbezoek aan Leende te hebben afgelegd op 27 augustus 1897:

Sigarenfabrieken zijn te niet gegaan; het volk is verlopen. - Gebrs. Van Best uit Valkenswaard oorspronkelijk in Leende begonnen, voerden de zaak op tot ruim 50 arbeiders. - Toen Joannes van Best stierf, verkochten de erven de fabriek aan De Wit en Lurmans (omstreeks voor 20 jaren). - De Wit en Lurmans waren minder geschikt om met werkvolk om te gaan; daardoor verliep alles; nu werkt hij nog met 4 man

Rechts vooraan zien we café Th. Baudoin-Vromans. Hij maakte ook sigaren. De foto is genomen vanuit het zuiden in de richting van de kerk. Links van het midden staat de muziekkiosk, vooraan op het marktplein. (Bron: Piet Willems, Lind in beeld. Oude foto's uit het archief van verzamelaar en fotograaf Wim Pompen (Leende 2007) 17)

Het bedrijf(je) van Baudoin bestond sinds 1 oktober 1909. Het bevond zich in de Kerkstraat. Het adres was vroeger B45. Theo had weliswaar een telefoon (nummer 43), maar een giro- of bankrekening scheen hij niet nodig te vinden. Althans, hij vulde de betreffende rekeningnummers niet in bij vraag 2.

Het briefhoofd van Th. Baudoin. De achternaam van zijn vrouw was Vromans. Hij vroeg op 17-11-1941 zelf een aanmeldingsformulier aan, maar toen hij het eenmaal had ingevuld, bleek hij veel belangrijke vragen onbeantwoord te hebben gelaten!

De helft van de sigaren werd in 1939 aan winkeliers verkocht en de andere helft aan particulieren. Ze hadden het banderolnummer 3941. Vóór 1 juli 1941 werden ze onder diverse merken verkocht. Hij had toen geen eigen merk. In het najaar van 1941 zei hij de merken Bolknak en Corona te gebruiken, maar dat waren eigenlijk geen merken, maar modellen van sigaren. Overigens maakte hij toen wellicht helemaal geen sigaren meer, want een productieaantal vermeldde hij niet in het eerste halfjaar van 1941.

In 1939 maakte hij nog 24.550 sigaren, allemaal grote. Dat waren er overigens ook niet veel. Alles was handwerk (vormwerk). De kleinhandelswaarde vulde hij niet in, evenmin als het tabaksverbruik en het aantal werknemers. Gezien het geringe productieaantal zal hij wel alleen hebben gewerkt, al vertelde een zoon, Theo Baudoin, dat hij thuis moest meehelpen. Deze begon in 1942 in Tegelen voor zichzelf.[3] Het aantal uren per week vulde hij wél in. Dat zouden er 48 zijn, zoals gebruikelijk. Blijkbaar werkte hij niet elke week, want anders zou hij veel meer sigaren hebben gemaakt dan de schamele 24.550 stuks. Al met al had hij dat jaar 2.500 kilo aan kolen verbruikt, en 2.000 kilo in 1940. Of en hoeveel kilowattuur aan elektriciteit hij voor de productie nodig had, werd niet vermeld.

Witte nog

HOUTBEDRIJVEN. FAMILIE VERHEES EN DE FAMILIE BAX UIT LEENDERSTRIJP

We mogen een filmpje laten zien van het eerste 'konvooi' van Verhees dat vertrekt naar Duitsland om daar hout te gaan kappen. Ook laten we een stukje film uit een oude film van Leende (1958 zien waarop de bedrijvigheid van Verhees te zien is.

Andries (Dries) Verhees uit Someren , in zijn jonge tijd een zeer verdienstelijk wielrenner, had in Someren een klompenfabriekje en trouwde in 1918 met Kaatje van der Laak in Leende die hij had leren kennen in het café van haar ouders (Jan van der Laak en Lena Bax) thv. momenteel Dorpstraat 92. Dries was op pad om hout te kopen. Dries en Kaatje gingen in Leende wonen en begonnen aan de Kattestraat een klompenfabriekje. Zij vroegen vergunning aan voor ingebruikname van een 30 pk sterk 'loco mobiel', nodig voor de fabricage en voor het zagen van hout, een nieuwe activiteit. De zaak groeide snel, de naam werd: 'Verhees Houtbedrijf' met als specialiteit verwerking van Canadahout (Populieren), een lichte houtsoort, ook wel waajibomenhout genoemd, waarvan klompen werden gemaakt. In de loop der jaren kwamen 4 van de 5 zonen in de zaak werken (Hendrik trok naar Eindhoven, dochter Leentje trouwde met van Bussel) te weten Jan, André, Antoon en Adriaan. Men legde zich toe op het kopen van hout op stam (eind jaren 40 vooral in het Zwarte Woud in Duitsland; Nederland had nogal wat hout tegoed n.a.v. WO-2). Grote konvooien rollend materieel trokken met bemanning vanuit Leende naar Duitsland en bleven dan vaak wekenlang weg om vervolgens volgeladen naar Leende terug te keren (de rest van het hout werd met schepen over de Rijn naar Rotterdam gevaren om later daar te worden opgehaald). De film laat hier iets van zien.

Witte nog

De werf breidde steeds meer uit (de Gemeente wilde hier graag een sportpark aanleggen toen de broekakkers werden bebouwd), het groeide gestaag. Van boomstammen zaagde men planken (o.a. voor 'potdekselen'), later vooral voor pallets, kratten(veiling) en houtwol. Men maakte zelfs de eigen spijkertjes. Inmiddels zijn alle zonen (en dochter) overleden, twee schoondochters lopen tegen de honderd. De werf is verkocht en geworden tot woonwijk 'de Houttuin'. In de loop der jaren is er enkele malen sprake geweest van een forse brand.

Lange Jan heet de extra lange oplegger om bomen op te laden.

Dook van Laarhoven, de latere café eigenaar van Den Dook, was de technische man en monteur.

Witte nog

BRAND TE LEENDE.

Zaterdagmiddag is te **Leende** de woning van den houthandelaar **A. Verhees** totaal afgebrand. Dank zij de gunstige windrichting bleven de belendende perceelen gespaard. Ook de inboedel benevens de machines en de klompenmakerij, welke in het pand gevestigd was, gingen totaal verloren. De aangerichte schade wordt door verzekering gedekt. De oorzaak is onbekend.

BRANDHOJT.

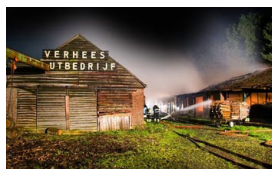
Canada blokjes 30 c.M. gesaagd en gekloofd f20.
per 1000 K.G. Franco aan huis te Rindt, en omstreken.
Bestellingen minsten 1500 K.G. te bevragen bij
ANDR. VERHEES Houthandel Leende 6079

Te koop **BRANDHOJT**
Eiken, Noten, en Kers en
kachelblokjes. Te bevr,
**A. Verhees & Zn., Hout-
handel, Tel. 5, Leende.**

De vrachtwagens van Verhees werden ook ingezet om kinderen van Leende naar hun voetbalwedstrijden in de buurt te brengen.

Witte nog

Witte nog

vlnr. André en Anita Verhees met hun partners, Bert en Niekie.

Witte nog

Houtbedrijf Bax

Driekske Bax was gehuwd met Godefrida van Laarhoven en zij woonden op Klooster C17, later Klooster 2 waar nu de St Janschool staat en zij kregen 13 kinderen. De eerste 2 waren een tweeling, meisje en jongen waarvan de jongen na een dag overleed.

Hierna werden op Klooster 2 nog 9 kinderen geboren.

Hij boerde wat en verdiende wat bij met sjouw- en sleepwerk en werkte ook bij de houtzagerij van Verhees in Leende, ook wel bekend als D'n rooije Dries.

Ook werkte hij soms voor Staatsbosbeheer, die vóór de Tweede wereldoorlog met grote bebossingsprojecten bezig was. Allerlei werkzaamheden werden uitbesteed en Driekske pikte er een graantje van mee door er met zijn paard heen te gaan om te ploegen.

Witte nog

In 1939 bouwt Driekske een huis op de Strijperdijk 4 op de vergunning van zijn zwager Piet Kerkhofs waar uiteindelijk nog 2 kinderen geboren worden.

In de Tweede Wereldoorlog begon Driekske samen met zijn zwager Molenaar Piet Kerkhofs, met het bewerken van hout. Zij kochten de stompjes van bomen op en zaagden deze tot hanteerbare stukken brandhout. Dit brandhout was zowel voor particulieren als voor bedrijven. Voorbeelden waren de zuurkoolfabrieken in Scharwoude en de Picus in Eindhoven. Soms voer men met drie wagens naar Eindhoven. Eugène Kaerts uit Strijp werd daarbij geregeld ingeschakeld.

Een nieuwe bron van inkomsten ontstond na het droogmalen van de Noordoostpolder. Hier op de nieuwe polders werd veel luzerne gezaaid voor veevoer. Luzerne is een vaste plant die met een hoogte tot 1 meter en trosjes paarse bloemen op klaver lijkt. Na het maaien werd het gewas op ruitersrokken gedroogd. De ruiters werden gemaakt in Strijp bij de firma Driekske Bax. In opdracht van de boeren bestelden de lokale boerenbonden de ruiters. Men bracht de ruiters naar het station in Heeze, waar deze in een wagon werden geladen. Daarna ging men met de vrachtwagen die ook geladen was met ruiters de trein achterna. Na het uitventen van de vrachtwagen werd de wagon gelost en ook uitgeleverd.

Witte nog

Zijn bedrijfje groeide en zes van zijn acht zonen werkten mee.

Mede door de contacten van Staatsbosbeheer groeide het bedrijfje uit tot een houthandel op grotere schaal.

In 1946 brand het huis op Strijperdijk 4 af en woonde de familie tijdelijk in een noodwoning in het Boterfabriek, Strijperstraat 49. Het huis wordt herbouwd.

In 1948 kreeg Driekske een concessie om in Duitsland hout te gaan zagen. Hier werd vooral rondhout voor de mijnbouw gezaagd.

Op den duur leverde hij grote hoeveelheden mijnhout aan de mijnen in Limburg. Hij haalde de stammen met de vrachtwagen uit het bos, zaagde ze op maat en leverde de stutten af aan de spoorwegstations in Heeze, Borkel en Schaft en Maarheeze.

Het sluiten van de Limburgse kolonmijnen in de tweede helft van de jaren zestig had voor het houtbedrijf van Driekske Bax grote gevolgen. De bron van inkomsten droogde langzaam op, de laatste mijn werd in 1974 gesloten en men had geen stuthout meer nodig.

Men zocht en vond een ander bestaan in het hout en dat was het verzagen van stammen tot planken en balken voor particuliere verkoop. Men begon in 1965 met een heen-en-weer-zaag, een handzaagmachine, en in 1973 kwam er een krachtige bomenzaag en bloeide het bedrijf weer als van ouds.

Witte nog

Toen Driekske wat ouder werd, nam Wout als oudste de leiding van de zagerij over. Van de zes broers die aanvankelijk in het bedrijf werkten, vond de één na de ander een zelfstandige bron van bestaan. Alleen Piet heeft tot het eind met Wout samengewerkt tot 1990.

Door de boktor die vooral in de jaren 70 veel voorkwam kreeg het hout van firma Bax een slogan mee:

't hout van Wout, dá lêft altied!

Heel veel mensen herkennen het beeld van Driekske zoals hij bijna altijd met zijn stoeltje achterover op 2 poten tegen de gevel van het huis zat.

Driekske Bax rookte altijd. De hele dag, onder het eten, meteen als hij opstond. Een keer op weg naar Geldrop had hij besloten te stoppen met roken omdat hij de tabak eigenlijk te duur vond. Voor Heeze was zijn tabak al op. Toen hij eenmaal in Geldrop was, zei tegen zichzelf: 'dé t verekt' en hij kocht een zak tabak.

Als men hem later eens vroeg: Heb je altijd gerookt? Was zijn antwoord: Efkes nie, tussen Heeze en Geldrop.

Als de dokter op bezoek kwam, die ook graag een sigaartje rookte, zei hij tegen zijn vrouw Frieda:

Frieda, laat meneer den den dokter eens anstoken.

